

**HARJAVALLAN
KAUPUNKI**

**LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI-
SUUNNITELMA 2019-2023**

Perusturvalautakunta | 03.12.2019 § 80
Kaupunginhallitus |
Kaupunginvaltuusto |

Sisältö

1 Johdanto	3
2 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin nykytila	3
3 Lasten ja nuorten palvelut Harjavallassa	5
3.1 Neuvolapalvelut	5
3.2 Varhaiskasvatus ja esiopetus.....	6
3.3 Perusopetus- ja oppilas- ja opiskelijahuoltopalvelut.....	7
3.4 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	9
3.5 Vapaa-aikapalvelut.....	9
3.6 Lapsi- ja perhepalvelut.....	10
3.7 Nuorisotyö, etsivä nuorisotyö ja nuorten työpaja	12
3.8 Seurakunta ja järjestöt	12
4 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin nykyiset yhteistyömuodot	13
5 Kehittämiskohteet ja suunnitelman toteuttaminen	15
5.1 Kesäajan ruokailu ja aamupalakokeilu	15
5.2 Integroitu erityisryhmä varhaiskasvatukseen / esiopetukseen	16
5.3 Välituntitoiminta	16
5.4 Kylävaari- ja mummitoiminnan aloittaminen	16
5.5 Vanhemmuuden tukeminen	16
5.6 Perhekeskustoiminta eri hallintokuntien välisenä yhteistyönä	17
5.7 Varhaisen tuen palveluiden vakiinnuttaminen ja kehittäminen	17
5.8 Nuorten päihdekokeiluihin liittyvä varhainen puuttuminen ja ehkäisevään päihdetyöhön panostaminen	17
6 Seuranta ja arviointi	17

1 Johdanto

Harjavallan valtuusto on hyväksynyt Hyvinvointiohjelman 11.6.2018 § 33 sekä Hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman 14.1.2019 § 4. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa tarkastellaan hyvinvointityötä lasten ja nuorten osalta hyvinvointiohjelman ja hyvinvointikertomuksen pohjalta.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on samalla lastensuojelulain (417/2007 12 §) mukainen suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on hyväksyttävä valtuustossa ja se pitää tarkistaa vähintään kerran neljässä vuodessa.

Suunnitelman tulee sisältää tiedot:

- 1) lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta;
- 2) lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista;
- 3) lastensuojelun tarpeesta kunnassa;
- 4) lastensuojeluun varattavista voimavaroista;
- 5) lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta lastensuojelun palvelujärjestelmästä;
- 6) yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä; sekä
- 7) suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tehty yhteistyössä terveydenhuollon, sivistystoimen, perusturvan ja kolmannen sektorin kanssa.

2 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin nykytila

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin nykytilaa kuvataan hyvinvointikertomuksen ja Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen indikaattoritiedoin ja kouluterveyskyselyn saatujen tulosten perusteella.

Hyvinvointikertomuksen indikaattoritietojen perusteella voidaan todeta lasten ja nuorten hyvinvoinnin palveluiden osalta, että neuvolapalvelut tavoittavat kaikenikäiset kuntalaiset. Äitiysneuvola tavoittaa kaikki raskaana olevat ja lastenneuvola ja kouluterveydenhuolto tavoittavat lähes 100 %:sti kaikki ikäryhmät. Jokaisella käynnillä kartoitetaan terveydentilaa ja hyvinvointia sekä tuetaan ja kannustetaan omasta ja läheisten terveydestä sekä hyvinvoinnista huolehtimiseen. Neuvolan ja

kunnan lapsi- ja perhepalveluiden, varhaiskasvatuksen ja koulun yhteistyön merkitys korostuu. Tärkeää on hyvän yhteistyön jatkaminen ja uusien toimintatapojen mallintaminen yhteistyöhön liittyen.

Varhaiskasvatuksessa huomioitavaa on se, että lasten päivähoitossa on 3-5-vuotiaita lapsia prosentuaalisesti enemmän Satakunnan ja maan keskiarvoon nähden. Tehostetun ja erityisen tuen tarvitsejia Harjavallan kouluissa on 31% kun valtakunnan keskiarvo on 18%.

Erityispalveluiden tarve on korostunut lastensuojelussa, jossa avohuollon tukitoimien piirissä olevia lastensuojelunasiakkaita on ollut vuonna 2018 Harjavallassa 7,3%, kun koko maan keskiarvo on 4,4% ja Satakunnan keskiarvo 4,7%. Harjavallan osalta laskua on kuitenkin tapahtunut verrattuna vuosiin 2017 (8,1%) ja 2016 (9,2%). Lastensuojeluilmoituksia on tullut vuonna 2018 230 kpl. Vuonna 2018 huostassa tai kiireellisesti sijoitettuja lapsia on ollut Harjavallassa 2,1%, kun koko maan keskiarvo on 1,2% ja Satakunnan keskiarvo 1,3%. Lasten, varhaisnuorten ja lapsiperheiden osalta voidaan todeta, että varhaisen tuen tarve korostuu ja on tärkeä kehittämisen kohde Harjavallassa.

Kouluterveyskyselyn 2019 tuloksena voidaan nostaa esille seuraavia asioita:

4 & 5 lk

Hyvää:

- osallisuus koulun arjessa
- harrastukset
- päivittäinen liikunta
- hyvin tulee toimeen opettajien ja luokan kanssa

Huomioita/ kehitettävää:

- poikien huonoksi kokemana terveys, niska- ja hartiasseudun vaivat, mielenterveysongelmat ja ylipaino, aamupalan syömättömyys ja koulustressi
- tupakkatuotteet
- lukemisessa, laskemisessa sekä kirjoittamisessa haasteita enemmän
- ei kotiintuloaikoja
- vanhempien taholta henkistä väkivaltaa
- ei koe pystyvänsä keskustelemaan koulun aikuisten kanssa mieltä painavista asioista
- terveystarkastuksen laatu
- välituntitoiminta (erityistoive)

8 & 9 lk

Hyvää:

- elämänsä tyytyväisiä
- osallisuus välituntitoiminnassa
- viihtyminen koulussa
- harrastukset

Huomioita/ kehitettävää:

- yhteisöllisyys ja luottamus avunsaantiin
- osallisuus koulun asioissa

- ei oleskelutiloja tytöille
- hampaiden harjaaminen
- poikien keskittymisvaikeudet ja vaikeudet kirjoittamisessa
- poikien vähäinen hengästyttävä liikunta
- pojat kokevat, että opettajat eivät kohtele oppilaita oikeuden mukaisesti ja opettaja ei ole kiinnostunut oppilaiden kuulumisesta
- mielipiteisiin ei kannusteta
- poikien lintsaminen
- välitunnit pelottavat poikia, koulukiusaaminen ja fyysisen uhan kokemukset
- poikien opintosuunnitelmien puute ja kokeisiin valmistautuminen
- terveystarkastus pojat
- ei syö koululounasta
- ylipaino
- tyttöjen tupakointi
- nuuska
- laittomat huumeet ja saannin helppous
- opiskelussa käytettävien laitteiden käyttö vaikeaa
- tapaturmat liikuntatunnilla
- tunkkainen sisäilma ja työtuolit ja pöydät
- välituntitoiminta (pojat/ erityistoive)

Nuoret ja nuoret aikuiset

Hyvinvointikertomuksen indikaattorien pohjalta voidaan todeta, että tapaturmat perusterveydenhuollon lääkärissä käynnin syinä ovat olleet Harjavallassa nuorten aikuisten osalta Satakunnan keskiarvoa ja maan keskiarvoon nähden hieman korkeampia.

Toimeentulotukea saavien määrä on laskenut Harjavallassa edellisiin vuosiin verrattuna, mutta on tästä huolimatta vielä maan keskiarvoa korkeampi ja Satakunnan tasoa korkeampi.

Erilaiset psykiatriset sairaudet korostuvat alueella ja tuen tarve on huomattavasti suurempaa. Matalan kynnyksen palvelujen ja toimintamallien kehittäminen kunnassa on ensiarvoisen tärkeä kehityskohde.

Raskauden keskeytysten määrä on kunnassa vähentynyt, mutta on selvästi vielä koko maata suurempaa. Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille on aloitettu alkuvuodesta. Sen toivotaan vähentävän raskauden keskeytysten määrää sekä myös parantavan yleistä seksuaaliterveyttä.

3 Lasten ja nuorten palvelut Harjavallassa

3.1 Neuvolapalvelut

Neuvolatoiminnalla on keskeinen osa lasten, nuorten ja perheiden terveyden edistämisessä ja sai-

rauksien ehkäisyssä ja varhaisessa toteamisessa. Neuvolapalveluihin sisältyvät äitiys- ja lastenneurolat, opiskelija- ja kouluterveydenhuolto, perhesuunnittelu sekä aikuis- ja vanhusväestön terveysneuvonta.

Lastenneuvolan tavoitteena on edistää ja ylläpitää lasten ja lasten perheiden terveyttä ja hyvinvointia. Neuvolatyössä seurataan lasten kasvua, kehitystä ja terveyttä säännöllisten terveystarkastusten ja kotikäyntien yhteydessä. Fyysisen terveyden seurannan ohella pyritään huomioimaan ja antamaan tukea erilaisiin esille tulleisiin ongelmiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Aikuisille annettavien terveyspalvelujen yhteydessä esim. päihde- ja parisuhdeväkivallan, masennuksen tai päihdeiden käytön hoitamisessa on huomioitava myös lasten tilanne perheessä.

3.2 Varhaiskasvatus ja esiopetus

Toukokuussa 2019 alle kouluikäisistä lapsista noin 81,3% oli kunnallisessa varhaiskasvatuksessa. Lain mukaan jokaisella lapsella on subjektiivinen oikeus saada varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia viikossa. Syksystä 2018 alkaen Harjavalta on osallistunut kokeiluun, jossa jokaisella 5-vuotiaalla lapsella on oikeus maksuttomaan varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa. Kokeilun tavoitteena on nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta sekä edistää koulutuksen tasa-arvoa. Varhaiskasvatusta annetaan Joenrannan ja Kalevan päiväkodeissa, perhepäivähoidossa sekä Pohjoisrannan vuoropäiväkodissa. Esiopetusta annetaan Joenrannan ja Pohjoisrannan päiväkodeissa. Esiopetusta annetaan vähintään 700 tuntia vuodessa.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa huoltajalla ja lapsella on mahdollisuus osallistua suunnitteluun, kehittää, arvioida ja antaa palautetta varhaiskasvatuksen oppimisympäristöstä ja toiminnasta. Saatujen palautteiden ja ideoiden pohjalta kehitetään toimintaa ja oppimisympäristöä mahdollisuuksien mukaan. Lasten kiinnostuksen kohteet ja ideat näkyvät varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen arjessa. Osallisuus on yksi kasvun, kehityksen sekä oppimisen perusedellytyksistä. Yhteistyö huoltajan kanssa on keskeisessä roolissa. Huoltajaa rohkaistaan ja kannustetaan osallistumaan yhteiseen kasvatustehtävään ja toiminnan arviointiin. Huoltajan osallisuus huomioidaan myös laadittaessa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa ja lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaa.

Oppimisen tuki

Yhteistyön lähtökohtana varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on tuntee lapsen hyvinvointi, kasvu, kehitys ja oppiminen. Yhteistyötä toteutetaan eri asiantuntijoiden kanssa ja yhteistyöhön kulloinkin osallistuvat asiantuntijat harkitaan tapauskohtaisesti lapsen tuen tarpeiden mukaan yhteistyössä huoltajan kanssa. Huoltajaa kuunnellaan, tuetaan ja ohjataan lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen asioissa.

Lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista tuetaan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa yhdessä huoltajan kanssa. Tukea annetaan lapselle heti tuen tarpeen ilmetessä hänen omassa ryhmässä. Sekä varhaiskasvatuksessa että esiopetuksessa (perusopetuslain mukaan) on käytössä tuen kolme tasoa: yleinen, tehostettu ja erityinen tuki.

Yleinen tuki on ensimmäinen keino vastata lapsen tuen tarpeeseen. Tämä tarkoittaa yleensä yksittäisiä tukitoimia. Tuen tarve kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan tai lapsen esiopetussuunnitelmaan.

Tehostettu tuki

Lapselle, joka tarvitsee säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, on pedagogiseen arvioon perustuen annettava tehostettua tukea. Tuen tarve, tavoitteet ja menetelmät kirjataan tehostetun tuen oppimissuunnitelmaan.

Erityistä tukea annetaan lapselle, jonka kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muuten esim. vamman tai vakavan sairauden vuoksi. Erityinen tuki kirjataan HOJKS:iin (Lapsen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma). Erityisen tuen päätöksen tekee sivistysjohtaja. Päätös perustuu mm. pedagogiseen selvitykseen ja / tai asiantuntija lausuntoihin. Tarvittaessa lapsella on oikeus varhennettuun esiopetukseen / pidennettyyn oppivelvollisuuteen.

Oppimisen tukena kaikille lapsille on oppilashuollon palvelut, joihin lapsella on oikeus. Oppilashuolto on maksutonta. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteisöllisenä oppilashuoltona sekä yksilökohtaisena oppilashuoltona (huoltajan kirjallisella luvalla). Yksittäistä lasta koskevassa asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Oppilashuollon tavoitteena on lisätä lasten ja perheiden valmiuksia huolehtia hyvinvoinnistaan (psykykinen ja fyysinen terveys, sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen sekä niiden edellytyksiä lisäävä toiminta).

3.3 Perusopetus- ja oppilas- ja opiskelijahuoltopalvelut

Oppivelvollisia ovat kaikki Suomessa vakinaisesti asuvat lapset. Oppivelvollisen huoltajan tehtävä on huolehtia siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Tässä tehtävässä kodin ja koulun toimiva yhteistyö on tärkeää. Perusopetuslain mukaisesti opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä.

Yleisopetus

Kaikille oppilaille tarkoitettu yhteinen opetus on yleisopetusta, jota tuetaan erityisin toimin oppilaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Yleinen tuki

Yleinen tuki on suunnattu kaikille oppilaille. Yleisen tuen keinoja ovat mm. opetuksen eriyttäminen, joustavat ryhmittelyt, tukiopeetus, oppilaan ohjaus, tiimiopeettajuus sekä kodin ja koulun toimiva yhteistyö.

Tehostettu tuki

Tehostettu tuki täydentää yleisen tuen palveluita. Tuki kattaa oppilashuollon palvelut, erityisopettajan systemaattisen osa-aikaisen tuen sekä mm. henkilökohtaisten oppimissuunnitelmien tekemisen. Tuki on tehostettua, mikäli oppilas saa sitä pitkäaikaisesti, säännöllisesti ja useampia ohjauskertoja viikossa. Tuen tarve kartoitetaan pedagogisin arviolin.

Erityinen tuki

Erityistä tukea annetaan oppilaille, joiden oppimisessa on edistymistä haittaavia tekijöitä niin, että myös oppimääriä voidaan yksilöllistää. Tuella tarkoitetaan mm. koko- tai osa-aikaista erityisopetusta, avustajaohjausta sekä tarpeelliseksi katsottuja terapia- ja muita tukipalveluja.

Tuen antamisen perusteena on moniammatillisesti laadittava pedagoginen selvitys. Selvityksen perusteella tehdään mahdollinen erityisopetus päätös (määräaikainen). Oppimäärien yksilöllistämien ja muut erityiset oppimisjärjestelyt määritellään HOJKS:ssa (henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma), joka laaditaan yhdessä huoltajien ja mahdollisesti myös oppilaan itsensä kanssa. Erityinen tuki on luonteeltaan tuen muihin tasoihin verrattuna kuntouttavampaa ja hoitavampaa sekä palveluna vahvasti yksittäiselle oppilaalle suunnattua. Toteutus vaatii tuekseen laajan asiantuntijaverkoston ja huomattavan resursoinnin.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta: Harjavallassa koululaisille järjestetään iltapäivätoimintaa Keskustan ja Pirkkalan kouluilla. Toiminta-aika on arkipäivisin 12-16.15. Lapsia Keskustan alakoulun iltapäivätoiminnassa on päivittäin n. 30-50, ohjaajia lapsimäärästä riippuen 2-5. Pirkkalassa lapsia on iltapäivätoiminnassa 15-20, ohjaajia 1-2. Keskustan alakoululla järjestetään myös 1-2 -luokkalaisille aamupäivätoimintaa klo 6.30-9.00 välisenä aikana. Lapsia aamutoiminnassa on 10-20, ohjaajia 1-2 tarpeen mukaan.

Oppilashuolto on hyvän oppimisen sekä psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä. Oppilashuolto tukee koulun perustehtävän, opetus- ja kasvatustyön toteuttamista oppimisen ohjauksen ja tukemisen keinoin sekä takaamalla työrauhan ja turvallisuuden. Oppilashuoltoon lukeutuvat edellisten toimenpiteiden lisäksi kouluterveydenhuolto, kouluruokailu, koulukuljetukset sekä koulun kerhotoiminta.

Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko yhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Oppilashuoltotyö kuuluu kaikille kouluyhteisöissä työskenteleville aikuisille. Ensisijaisia vastuuhenkilöitä ovat luokanopettajat sekä -valvojat. Heidän tehtävänä on tuntee ryhmänsä oppilaat ja pitää aktiivisesti yhteyttä koteihin. Keskustan alakoululla työskentelee koulukuraattori ja Keskustan yläkoululla oppilashuollon ohjaaja (kuraattori). Lukion oppilaat kuuluvat myös oppilashuollon piiriin. Oppilashuollon palveluiden tuottamiseen osallistuvat varhaiskasvatuksen, koulutoimen, sosiaali- ja terveystoimen asiantuntijat (mm. psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja ja sosiaalityöntekijä). Tarvittaessa yhteistyötä tehdään muidenkin asiantuntijoiden kanssa.

Oppilaanohjaus on merkittävä osa oppilashuoltoa. Ohjaus tukee oppilaan kasvua ja kehitystä omien kykyjen ja kiinnostusten mukaisesti. Oppilaanohjaus on oppilaan itsetuntemuksen, opiskelunvalmiuksien ja elämänsuunnittelutaitojen kehittämistä. Luokilla 7-9 työskentelee oppilaanohjaaja. Lapsella on oikeus saada maksutta oppilashuoltoa, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräajassa eli seitsemässä arkipäivässä tai kiireellisessä tapauksessa viimeistään seuraavana arkipäivänä.

Oppilashuoltotyöryhmän tarkoituksena on tukea oppilaan selviytymistä koulutyöstään. Tärkeää on myös ongelmien ennaltaehkäisy. Harjavallassa kokoontuu oppilashuollon ohjausryhmä, johon kuuluvat sivistysjohtaja, sosiaalityön päällikkö, koulujen rehtorit, päiväkodin johtajat, perusterveydenhuollon edustajat ja Satakunnan koulutus kuntayhtymän edustaja. Ryhmä kokoontuu pari kertaa lukuvuodessa ja se vastaa järjestäjäkohtaisen oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Työryhmissä sovitaan menettelytavoista ja työnjaosta oppilaiden asioiden hoitamiseksi sekä suunnitellaan ennaltaehkäisevää ja korjaavaa toimintaa.

Yksikkökohtainen monialainen oppilashuoltoryhmä kutsutaan vähintään kerran vuodessa koolle keskustelemaan yhteisöllisestä oppilashuollosta: yhteistyön kehittämisestä ja ajankohtaisista asioista sekä koko yhteisön ja ryhmien hyvinvoinnista. Koollekutsujana toimii varhaiskasvatuksessa

erityisopettaja/kouluissa rehtori. Monialaisen yhteistyöryhmään kuuluvat päiväkotien johtajat/rehtorit, erityisopettaja, lastentarhanopettaja/luokanopettaja, terveydenhoitaja, koulukuraattori, psykologi ja lastensuojelun sosiaalityöntekijä.

Yksilökohtainen oppilashuollon asiantuntijaryhmä kokoontuu huoltajan kirjallisella luvalla. Luvassa kerrotaan asiankäsittelyn aihe ja ketkä asiantuntijat ovat läsnä oppilaan asioiden käsittelyssä. Yksittäistä oppilasta koskevassa asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus.

Kouluterveydenhuolto on tarkoitettu peruskoululaisille sekä heidän perheilleen ja se on ennaltaehkäisevää terveydenhuoltotyötä. Neuvolassa alkanutta lapsen ja hänen perheensä terveyden ja hyvinvoinnin seurantaa, arviointia ja edistämistä jatketaan kouluterveydenhuollossa. Kouluterveydenhuoltoa toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri. Sitä toteutetaan yksilöllisten terveystarkastusten avulla sekä luokan hyvinvointia arvioimalla.

3.4 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut tuottavat osaltaan hyvinvointia lisääviä palveluja lapsille ja nuorille. Varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa tehtävä laaja pedagoginen yhteistyö on monipuolista ja kaikki ikäryhmät tavoitettavaa. Yhteistyössä painopiste on lasten ja nuorten lukemaan innostamisessa, mutta kirjasto tarjoaa myös seikkailupedagogisia keinoja hyödyntäviä kirjastoseikkailuja ja monipuolista mediakasvatusta eri-ikäisille lapsille ja nuorille. Yhtenä tärkeänä tavoitteena varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa tehtävässä yhteistyössä on se, että lapset ja nuoret mieltävät kirjaston kivaksi ja turvallisiksi oleskelupaikaksi, jossa on aikuisia läsnä.

Lapsille on tarjolla myös nukketatteriesityksiä, satutunteja, kesäisiä askartelukerhoja, syys- ja hiihtoloman ohjelmaa sekä viikoittaista iltapäivätoimintaa. Lukuisat lapset viettävät kirjastossa aikaa koulun jälkeen mukaan ottamansa välipalan ja läksyjen merkeissä.

Vauvaperheiden kanssa tehdään yhteistyötä kutsumalla vauvaperheet kirjastoon kahdesti vuodessa vierailulle. Näiden käyntien sisältönä ovat mm. loruleikit vauvojen kanssa, ensikirjojen ja kuvakirjojen esittely vanhemmille, mukavaa yhdessäoloa ja tarjoilua. Lapsiperheille on tarjottu Meidän Olk-karissa loru- ja askarteluhetkiä sekä pop up –kirjastoa.

Kulttuuripalveluina lapsille ja nuorille tarjotaan elokuva- ja tatteriesityksiä, kirjailijavierailuja ja konsertteja. Harjavallan kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelmaan on kirjattu monipuolinen kulttuuritarjonta, jota sekä kaupungin eri yksiköt että kolmannen sektorin toimijat esikouluikäisille ja koululaisille tarjoavat. Kirjasto- ja kulttuuripalveluista osallistutaan myös mielellään yhdessä järjestettyihin teemapäiviin, kuten Perhepäivään.

3.5 Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikatoimi Harjavallassa käsittää liikunnan ja ulkoilun, nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön tulosalueet, joita hoitaa vapaa-aikasihteeri, erityisliikunnan ohjaaja ja kolme liikunnanohjaaja, nuorisohjaaja ja etsivä nuorisotyöntekijä. Nuorisotilalla toimii nuorisohjaaja sekä osa-aikainen valvoja, joka toimii myös iltapäiväkerhon ohjaajana. Vapaa-aikatoimi antaa/vuokraa tiloja lasten ja nuorten sekä heidän kanssaan toimivien järjestöjen ja yhdistysten käyttöön.

Liikunnan ja ulkoilun toiminta edistää paikalliset olosuhteet ja erityispiirteet huomioiden asukkaiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia kehittämällä liikunnan edellytyksiä siten, että liikunnan harrastamiselle tarjotaan monipuoliset toiminnalliset edellytykset.

Harjavallan Liikunta- ja Uimahallissa ja Honkalan liikuntakeskuksessa on monipuoliset mahdollisuudet liikunnan harrastamiseen (esim. uinti, sisäliikunta, kuntosalit, jäähalli, palloilulajit, yleisurheilu, jne.). Hiittenharjun ulkoilu- ja virkistysalueella on monipuoliset ulkoliikunta-mahdollisuudet. Lisäksi koulujen liikuntasalit ja muut liikuntapaikat ovat seurojen, järjestöjen ja yhdistysten käytössä.

Vapaa-aikatoimi järjestää monipuolista ohjelmaa kuntalaisille ympäri vuoden. Lasten ja nuorten tilaisuudet ja tapahtumat keskittyvät loma-aikoihin, jolloin vapaa-aikatoimi järjestää monipuolista ohjelmaa lapsille ja nuorille yhteistyössä kaupungin eri toimielinten, seurojen, järjestöjen, yhdistysten ja yrittäjien kanssa.

3.6 Lapsi- ja perhepalvelut

Harjavallan kaupungin sosiaalihuoltolain mukaisista lapsi- ja perhepalveluista vastaa perusturvan toimiala. Lapsi- ja perhepalvelut jakautuvat kolmeen eri tuen portaaseen. Kuntalaisille on tarjolla varhaisen tuen palveluna lapsiperheiden kotipalvelua sekä perhetyötä. Tämän lisäksi lakisääteisesti on tarjolla sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut lapsiperheille ja erityisen tuen tarpeessa olevalle lapselle sekä lastensuojelun palvelut.

Ennalta ehkäisevä perhetyö

Kaikilla perheillä on erilaisia elämänvaiheita. Joskus arki kuitenkin saattaa tuoda mutkia matkaan tai tavalliseen päivittäiseen elämään kaivataan hieman opastusta tai uusia näkökulmia. Lapsi- ja perhepalveluiden perhetyönohjaaja ja perhetyöntekijät tukevat perheitä erilaisissa elämänvaiheissa sekä elämäntilanteissa. Ehkäisevässä perhetyössä tuetaan perheen omia voimavaroja ja etsitään yhdessä ratkaisuja arkeen. Ennaltaehkäisevä perhetyö on lyhytaikaista, suunnitelmallista, jokaisen perheenjäsenen huomioivaa ja tavoitteellista palvelua lapsiperhearjen helpottamiseksi. Perhetyöntekijä työskentelee mm. neuvolassa sekä varhaiskasvatuksessa. Ennaltaehkäisevää perhetyötä saa muun muassa seuraavanlaisiin tilanteisiin: vanhemmuuden haasteet, lasten kasvatus, kriisit ja äkilliset muutokset sekä sosiaalisen verkoston puuttuminen.

Perhepysäkki-toiminta

Perhepysäkin ovet ovat avoinna kaikille lapsiperheille tiistaisin klo 9.30 – 11.30, paikkana toimii Meidän Olkkari Hopeakeitaassa. Perhepysäkissä vanhemmat saavat mm. vertaistukea ja lapset saavat ikätovereiden leikkiseuraa.

Lapsiperheiden kotipalvelu

Kotipalvelulla tarkoitetaan asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen, asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista. Kotipalvelulla annetaan sairauden, synnytyksen, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn tai erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella. Lapsiperheellä on oikeus saada perheen huolenpidon turvaamiseksi kotipalvelua, jos lapsen hyvinvoinnin turvaaminen ei ole mahdollista edellä mainittujen syiden vuoksi. Lapsiperheiden kotipalvelua on mahdollista saada tilapäisesti tai säännöllisesti. Lapsiperheiden kotipalvelussa painopistealueena ovat alle kouluikäisten lasten perheet.

Kasvatus- ja perheneuvola

Kasvatus- ja perheneuvontaa annetaan lapsen hyvinvoinnin, yksilöllisen kasvun ja myönteisen kehityksen edistämiseksi, vanhemmuuden tukemiseksi sekä lapsiperheiden suoriutumisen ja omien voimavarojen vahvistamiseksi. Kasvatus- ja perheneuvontaan sisältyy lasten kasvuun ja kehitykseen, perhe-elämään, ihmissuhteisiin ja sosiaalisiin taitoihin liittyvää arviointia, ohjausta, asiantuntijaneuvontaa ja muuta tukea.

Kuraattoripalvelut

Kuraattori tukee ja auttaa oppilaita koulunkäynnissä ja sosiaalisessa kasvussa keskustelemalla, antamalla neuvontaa ja ohjaamalla heitä erilaisiin tukitoimiin. Koulukuraattori toimii yhteistyössä oppilaiden, perheiden, koulun henkilökunnan ja viranomaisten kanssa.

Lastenvalvojapalvelut

Lastenvalvojan palveluihin kuuluu isyyden selvittämisen ja avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isyyden vahvistaminen, lapsen elatusasiat, lapsen huoltoon ja tapaamiseen liittyvät sopimukset ja asioiden hoitaminen, sekä selvitykset tuomioistuimille.

Puheterapia ja muut toiminnalliset terapiat

Lapsen ja perheen käytössä on terveyskeskuksen erityistyöntekijöiden palvelut eli mm. puheterapeutti, fysioterapeutti ja kuntoutusohjaus. Terapeutti työskentelee lapsen kanssa yhteistyössä huoltajan ja tarvittaessa yhteistyötahojen kanssa.

Sosiaalipäivystys on kiireellistä sosiaalialan ammattilaisen antamaa apua sosiaalisessa kriisitilanteessa. Sosiaalinen kriisitilanne on luonteeltaan nopeita toimenpiteitä vaativaa eikä asiassa voida ilman vakavia seurauksia odottaa seuraavaan päivään tai viikonlopun yli. Virka-aikana sosiaalipäivystys on kunnan omaa toimintaa ja virka-ajan ulkopuolella sekä viikonloppuisin siitä vastaa Porin pääpoliisiasemalla sekä Satasairaalan yhteispäivystyksessä työskentelevä viranomaisvaltuudet omaava sosiaalityöntekijä.

Lastensuojelu koostuu avo-, sijais- ja jälkihuollosta. Lastensuojelun asiakaslapsella on nimettynä lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Lastensuojelun pääpainopisteenä on avohuollon työskentelyssä, jolloin lasta ja hänen perhettään tuetaan kotiin. Ensisijaisena tavoitteena palvelutarpeen arvioinnin perusteella on kohdentaa perheelle niitä tukimuotoja, jotka avohuollon kannalta ovat tarkoituksenmukaisia. Avohuollon tukitoimina voivat olla esimerkiksi tukiperhe- ja tukihenkilötoiminta, taloudellinen tuki, lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö. Lapsen sijaishuollolla tarkoitetaan huostaanotetun, kiireellisesti sijoitetun tai lastensuojelulain 83 §:ssä tarkoitetun väliaikaisen määräyksen nojalla sijoitetun lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Jälkihuollolla tarkoitetaan sijaishuollon tai pitkän avohuollon sijoituksen päättymisen jälkeen tarjottavaa kokonaisvaltaista tukea lapselle tai nuorelle. Jälkihuollon tarkoituksena on tukea lapsen kotituumista sijaishuollosta tai auttaa aikuistuvaa nuorta saavuttamaan riittävät valmiudet itsenäisen elämän aloittamiselle.

Harjavallan kaupungissa on aloitettu systemisen lastensuojelun pilotointi vuonna 2017 ja toiminta on vakiintunutta vuodesta 2019 alkaen. Lastensuojelun systeminen toimintamalli on tapa organisoida lastensuojelu tiimityöksi, jossa lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä saa tuekseen moniammatillisen tiimin, johon kuuluu myös perheterapeutti.

Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikkö toimii maakunnallisena yksikkönä, joka on osa Satakunnan kuntien palvelurakennetta ja palvelujen kehittämistä. Kehittämissyksikön tehtävänä on edistää lastensuojelun sijaishuollossa tasavertaisten palveluiden saamista ja lastensuojelutyön osamista asuinkunnasta riippumatta.

3.7 Nuorisotyö, etsivä nuorisotyö ja nuorten työpaja

Nuorisotyön tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kasvua ja itsenäistymistä sekä edistää aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista. Nuorisotyö tarjoaa lapsille ja nuorille monipuolisia ja päihteettömiä aktiviteetteja ja tapahtumia. Niiden avulla edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia sekä osallisuutta. Toiminta on ennaltaehkäisevää ja kasvua tukevaa. Nuorisotyö tarjoaa myös tiloja ja ohjausta nuorten harrastus- ja vapaa-ajantoiminnalle.

Harjavallan nuorisotyön pääasiallinen kohderyhmä on 13-17 –vuotiaat nuoret. Nuorten ohjaus- ja kasvatustyö nuorten vapaa-ajalla. Työmuotoja: nuorisotilatyö, kouluyhteistyö, kerhot ja leirit, nuorten tieto- ja neuvontatyö (nuokka.fi), retket, tapahtumat, kansainvälinen nuorisotyö. Nuorten vaikuttamistyö nuorisovaltuuston kautta. Moniammatillinen yhteistyö ja markkinointi- ja viestintätyö.

Toimintakeskuksen nuorisokahvila ”nuokkari” on auki viitenä päivän viikossa, maanantaista perjantaihin. Perjantaina nuorisokahvilaa ylläpitää Helluntaiseurakunta, muina päivinä nuorisotoimi.

Etsivä nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa alle 29-vuotias tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö on aina nuorelle vapaaehtoista, maksutonta ja luottamuksellista. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä haluaa. Etsivä nuorisotyö on läsnä nuorten keskuudessa ja tarjoaa mahdollisuuden turvalliseen aikuiskontaktiin. Etsimme nuoren kanssa yhdessä ratkaisuja pulmiin ja kysymyksiin. Työskentelyn keskellä on nuori itse, joka ammattilaisen tuella tekee itse päätökset elämänsä suunnasta. Etsivä nuorisotyöntekijä toimii Vinnaren työllistämisen ja kuntoutumiskeskuksessa yhdessä työpajan ja kuntouttavan työtoiminnan kanssa.

Nuorten työpaja: Vinnaren työllistämisen ja kuntoutumiskeskuksessa sijaitsee nuorten työpaja, jossa järjestetään alle 30-vuotiaille harjavaltalaisille nuorisotyöttömille monipuolista ryhmä- ja työtoimintaa. Toiminnan tarkoituksena on ehkäistä nuorta syrjäytymästä, edistää elämänhallintaa, ohjata koulutukseen sekä auttaa nuorta löytämään polkuja työelämään.

3.8 Seurakunta ja järjestöt

Seurakunnissa kohdataan perheitä lapsi-, varhaisnuorisoi-, nuorisoi- ja diakoniatyössä sekä toimituskeskusteluissa, kaste- ja vihkikeskusteluissa, joko seurakuntatalolla tai kotona. Lapsityö sisältää Avoimen perhekerhon, joka on lapsille ja vanhemmille tarkoitettu yhteinen kerhohetki. Lapsityöhön sisältyy myös päiväkerho, joka on tarkoitettu 3-5 -vuotiaille lapsille. Ikäryhmittäin päiväkerhot koostuvat 1-2 kertaa viikossa 2-3 tuntia kerrallaan. Lapsityö tekee yhteistyötä kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa. Pyhäkoulutoimintaa on vaihtelevasti. Varhaisnuorisotyö on 7-12 -vuotiaiden

lasten parissa tapahtuvaa työtä kuten kerho- ja leiritoimintaa. Yksi suuri varhaisnuoria kokoava toiminta on partio. Partio toimintaa on alle kouluikäisistä (Perhepartio) aikuisille asti.

Nuorisotyö on rippikoulutyötä sekä rippikoulun jälkeistä työtä eli nuorteniltoja, isos- ja kerho-ohjaajakoulutusta, retkiä ja leirejä. Rippikoulu kestää noin ½ vuotta eli seuraavan kesän rippikoululaiset tavataan jo edellisen vuoden syksyllä. Tänä aikana ollaan yhteydessä myös rippikoululaisten vanhempiin.

Helluntaiseurakunta

Seurakuntamme lapsityö muodostuu sunnuntain jumalanpalveluksen aikana järjestettävästä pyhäkoulusta ja kerran kuukaudessa perjantaisin 10-14-vuotiaille tarkoitetusta toimintakerhosta. Lisäksi Kids Action Day -tapahtuma on kaksi kertaa vuodessa yhdessä paikallisen evankelisluterilaisen seurakunnan kanssa 6-12-vuotiaille lapsille. Kesäisin on Jippii-leiri 7-12-vuotiaille lapsille (3-4 vrk). Seurakuntamme nuorisotyö muodostuu perjantaisin järjestettävästä Gospel-kuppilasta (klo 19-22), joka on kaupungin nuorisotilassa. Lisäksi seurakunnassamme on Light Up-nuortenillat lauantaisin klo 19. Nuorten viikonloppuleirejä järjestetään kaksi kertaa vuodessa.

MLL Satakunnan piiri ry ja Harjavallan paikallisyhdistys: MLL Satakunnan piiri on solminut perhekeskustoiminnan kuntakumppanuuden Harjavallan kanssa. MLL:n järjestötoiminnan perhekeskuskumppanuus lisää ja vahvistaa lapsille, nuorille ja lapsiperheille suunnattua ennaltaehkäisevää ja hyvinvointia edistävää toimintaa ja palveluita Harjavallan kaupungin alueella. MLL:n osallisuus perhekeskustoiminnassa on osa paikallista hyvinvointiverkostoa. Se täydentää kunnan palveluketjua ja on osa kunnan, järjestöjen ja seurakunnan (sekä yritysten) yhteistyötä. MLL Satakunnan piiri koordinoi LAPE-muutoksen kohtaamispaikkatyöryhmää ja tekee näin tiivistä yhteistyötä Harjavallan kohtaamispaikan kanssa. MLL:n toiminnoista kumppanuudessa korostuvat erityisesti ammatilliset perhekeskus- monikulttuuri- tukihenkilö - ja ylisukupolviset toiminnot. MLL Harjavallan yhdistyksen toiminnan tavoitteena on tuottaa lapsiperheille toimintaa, tapahtumia ja palveluja Harjavallan muita palveluja täydentäen vapaaehtoistyön toimintojen avulla.

4 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin nykyiset yhteistyömuodot

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi on Harjavallan kaupungissa olemassa erilaisia yhteistyömuotoja. Harjavallan kaupungissa on erityisesti panostettu varhaisen tuen palveluihin, joiden tarkoituksena on saada tukea ja apua perheille jo varhaisessa vaiheessa. Hyvää yhteistyötä tehdään esimerkiksi ennalta ehkäisevän perhetyön työntekijöiden, neuvolan ja varhaiskasvatuksen kanssa. Perhetyönohjaaja on viikoittain tavattavissa neuvolassa. Perhetyönohjaaja tapaa ensisynnyttäjiä ja 4kk:n ikäiset vauvat ja heidän perheensä. Lisäksi perhetyönohjaaja on tavattavissa varhaiskasvatuksen toimipisteissä. Kyseinen kokeilu on aloitettu syksyllä 2019. Harjavallan seurakunnan diakoniatyössä on aloitettu jalkautuva perhetyö, jossa tavoitetaan lapsiperheitä. Tätä tehdään yhteistyössä neuvolan ja kaupungin perhetyöntekijän kanssa.

Isänpäiväetkot tapahtuma on aloitettu Meidän Olkkarissa marraskuussa 2019. Isänpäiväetkojen tarkoituksena on tuoda kyseisenä vuonna isäksi tulleet juhlistamaan isyyttä ja tapahtumalla mahdollistetaan isien vertaistuki. Tapahtuma on toteutettu perhetyön ja neuvolan yhteistyönä.

Harjavallan kaupungin varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kutsutaan vähintään kerran vuodessa koolle monialainen yhteistyöryhmä (motiimi). Ryhmässä mm. keskustellaan ajankohtaisista varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen vaikuttavista asioista sekä ryhmien ja yhteisön hyvinvoinnista sekä kehitetään yhteistyötä. Monialaisen yhteistyöryhmään kuuluvat mm. päiväkotien johtajat, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen opettajat ja - sosionomit, lastenneuvolan terveydenhoitajat, koulukuraattori, psykologi ja lastensuojelun sosiaalityöntekijä. Monialaisen yhteistyöryhmän kokoontumisista laaditaan muistio monialaiseen toimintaan.

Harjavallan kaupungin sivistystoimi ja perusturva ovat jakaneet yhteistä kuntakumppanuutta vuodesta 2019 alkaen Mannerheimin lastensuojeluliiton kanssa. Kuntakumppanuuden tarkoituksena on lisätä ja vahvistaa lapsille, nuorille ja lapsiperheille suunnattua ennaltaehkäisevää ja hyvinvointia edistävää toimintaa ja palveluita Harjavallan alueella. Kuntakumppanuuteen liittyen on Harjavallan kaupungissa ollut vuonna 2019 perhekeskustoiminnan mallintamista ja kohtaamispaikkatoiminnan vahvistamista ja toiminnan tukemista. Perhekeskustoimintaan liittyen on pidetty yhteinen aamupäivä lokakuussa 2019 eri toimijoiden kanssa mm. terveydenhuolto, sivistystoimi, perusturva ja 3.sektorin edustus.

Koulujen ja perusturvan lapsi- ja perhepalveluiden kanssa on ollut yhteinen Kamu-hanke, jonka tarkoituksena on ollut tutustuttaa lapsia erilaisten harrastusten pariin. Kamu-hanke päättyi vuonna 2018. Tämän jälkeen on aloitettu toiminnallista ryhmätoimintaa alakouluikäisille mm. toikkari-toiminnalla ja tyttöjen ryhmällä. Koulujen ja perusturvan lapsi- ja perhepalveluiden kanssa on järjestetty lisäksi vuonna 2019 toiminnallisia vanhempainiltoja, joista saadut kokemukset ovat olleet hyviä.

Harjavallan seurankunta järjestää koulujen kanssa yhteistyössä mm. kouluvierailuja ja päivänavauksia. Yhteistyötä on myös erilaisten projektien kautta. Lisäksi seurakunnasta järjestetään koulupäivystystä resurssien mukaan yläkoululla ja lukiolla.

Harjavallan kaupungin eri toimialat ja yksiköt ovat yhteisesti valmistelleet Harjavallan perhepäivää, joka on ensimmäisen kerran järjestetty vuonna 2015. Perhepäivän tarkoituksena on tuoda lapsi- ja perhepalvelut, sekä 3.sektorin toimijat ja muut lapsiperheille suunnatut toiminnot tutuiksi. Päivän tarkoituksena on myös luoda yhteisiä ilonhetkiä vanhempien ja lasten välille yhteisen toiminnan kautta. Kantavana ajatuksena on ollut se, että perheet voivat vielä yhdessä illalla miettiä, että mitä mukavaa he kokivat kyseisen päivän aikana.

Meidän Olkkari on lapsiperheiden ja ikäihmisten kohtaamispaikka, jossa on mahdollisuus saada ohjausta ja neuvontaa ammattilaisilta. Viikoittain tavattavissa ovat palveluohjaaja ja ennalta ehkäisevää perhetyön työntekijöitä. Meidän Olkkari avattiin syksyllä 2018. Meidän Olkkari toiminta on vaikiintunutta toimintaa, jossa lapsiperheillä on mahdollisuus osallistua esimerkiksi viikoittain toimivaan perhepysäkkiin, erilaisiin tapahtumiin ja tuki- ja ohjauskäynteihin. Yhteistyötä tehdään mm. seurakunnan ja 3.sektorin kanssa ja järjestetään yhdessä erilaisia teematapahtumia ja muuta toimintaa. Lisäksi Harjavallan eri hallintokuntien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Meidän Olkkarin tiloissa toimii kerran viikossa myös Huittisten musiikkiopiston muskarit.

Nuorisotoimi ja kirjastopalvelut ovat yhteistyössä tehneet nuorille suunnattuja kerhoja, kuten kansainvälisyyskerhoa ja kulttuurikerhoa. Vastaavaa toimintaa on tarkoitus mahdollistaa jatkossakin.

Harjavallan kaupungin sivistyslautakunta ja perusturvalautakunta ovat perustaneet vuoden 2018 syksyllä nuorten tiimin. Nuorten tiimin tarkoituksena on koota harjavaltaisten nuorten parissa toimivia henkilöitä yhteen ja lisätä kaupungin ja yhteistyökumppaneiden yhteistyötä nuorten asioihin liittyen. Nuorten tiimillä haetaan hyötyä esimerkiksi työntekijäresurssien tehokkaampaan käyttöön, lisätään tietoisuutta nuorten kanssa toimivien työstä ja etsitään yhteistyön keinoja. Nuorten tiimi kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa.

Murrosikäisten lasten vanhemmille on ensimmäisen kerran aloitettu vuonna 2019 vertaisillat Meidän Olkkarissa. Vertaisillat on suunniteltu yhteistyössä nuorisotyön kanssa.

Lapsi- ja perhepalveluiden erityispalveluissa lastensuojelussa on saatu systemisen lastensuojelutyön malli vakiintuneeksi toimintatavaksi. Systeminen lastensuojelutyön mallin pilotointi aloitettiin yhdessä Nakkilan kunnan lastensuojelun kanssa vuonna 2017 ja malli saatiin vakiintuneeksi toimintatavaksi vuoden 2019 alusta. Tämä on tuonut lastensuojelussa perheille tiiviimpää tukea ja työntekijöille laajempaa moniammatillista työn tukea. Seudullisesta yhteistyöstä on myös hyviä kokemuksia lapsiperheiden kesäleirin osalta. Lastensuojelun perhetyötä tekevät ovat järjestäneet seudullisena yhteistyönä kerran vuodessa lapsiperheille kesäleirin ja toiminta on ollut käytössä jo useamman vuoden ajan.

5 Kehittämiskohteet ja suunnitelman toteuttaminen

Harjavallan kaupunkistrategiassa Harjavalta 2025 Vahva ja rohkea yhdeksi painopistealueeksi on otettu laadukkaiden palveluiden Harjavalta. Toimenpiteinä ovat esimerkiksi se, että palvelumuotoja- ja verkkoa kehitetään uusia mahdollisuuksia ja yhteistyömuotoja hyödyntämällä. Hyvinvointiohjelmassa on nostettu esille laadukkaiden palvelujen toimenpiteeksi monialainen yhteistyö, kannustus innovatiivisiin kokeiluihin ja kehittämistyöhön, matalan kynnyksen neuvonta- ja ohjauspaikat, sekä nuorten ja ikäihmisten yhteistyön lisääminen.

Hyvinvointisuunnitelmassa painopistealueina ovat lasten, nuorten ja perheiden tukeminen ja yhteisöllisyyden ja vapaa-ajan Harjavalta. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden tukemisen tavoitteina on osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen, turvallisuudesta huolehtiminen, nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen ja ennalta ehkäisevien lapsiperhepalveluiden tarjoaminen.

Edellisessä kappaleessa kuvatut lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvät yhteistyömuodot on kuvattu vuosilta 2018-2019, sekä aikaisempien hyväksi koettujen yhteistyömuotojen kautta. Yhteistyön osalta voidaan todeta, että useita eri yhteistyömuotoja on otettu viime vuosina käyttöön lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamiseksi.

5.1 Kesäajan ruokailu ja aamupalakokeilu

Lasten ja nuorten ruokailuun tulee panostaa entistä enemmän. Kouluterveyskyselyssä esiin nousi 4.lk ja 5lk. lasten aamupalan syömättömyys ja 8.lk ja 9lk taas lounaan syömättömyys. Lisäksi ylipaino nousi kouluterveyskyselyissä esille.

Tavoite: otetaan käyttöön kesäajan ruokailupilotointi koululaisille vuonna 2020 terveellisen ja säännöllisen ruokailun mahdollistamiseksi. Aamupalakokeilua voidaan toteuttaa alakouluikäisille suunnitelmakauden aikana ja seurata kokeilun vaikutuksia jatkon arvioimiseksi.

Vastuutaho: perusturva, sivistystoimi ja ruokahuolto

5.2 Integroitu erityisryhmä varhaiskasvatukseen / esiopetukseen

Harjavallan kaupungissa ei ole varhaiskasvatuksessa integroitua erityisryhmää. Ottaen huomioon tehostetun ja erityisen tuen tarpeessa olevien lasten määrä, tämä on selkeä puute.

Tavoite: varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa aloitetaan integroitu erityisryhmä

Vastuutaho: sivistystoimi

5.3 Välituntitoiminta

Välituntitoiminnan toive tulee esille 4.lk ja 5.lk kouluterveyskyselyissä, kuten myös 8lk. ja 9.lk toiveena. Välitunnit pelottavat, koulukiusaaminen ja fyysisen uhan kokemukset nousevat erityisesti 8lk. ja 9.lk poikien osalta.

Tavoite: välituntitoiminnan mahdollistaminen yhteistyönä

Vastuutaho: kaikki hallintokunnat ja 3.sektori

5.4 Kylävaari- ja mummitoiminnan aloittaminen

Kylävaari- ja mummitoiminnan aloittaminen on yksi kehittämiskohde ja liittyy MLL:n kanssa solmittuun kuntakumppanuuteen. MLL:n kylämummit ja -vaarit ovat vapaaehtoisia, jotka toimivat lasten kanssa muun muassa perhekahviloissa, päiväkodeissa, kerhoissa, kouluissa ja kirjastoissa.

Tavoite: aloitetaan kylävaari- ja mummitoiminta

Vastuutaho: hyvinvointityöryhmä

5.5 Vanhemmuuden tukeminen

Vanhemmuuden tukeminen kaikenikäisten lasten vanhemmille.

Tavoite: vauvaperheiden vanhemmuuden tuki (perhepysäkki, isänpäiväetkot, isäryhmät) toiminnalliset vanhempainillat alakouluikäisille (esim. selviytymispeli), vertaistuellinen perhekoulu, kasvamme yhdessä –iltoja yläkouluille, sekä murrosikäisten vanhemmille vertaistukiryhmä.

Vastuutaho: perusturva, sivistystoimi, terveydenhuolto ja 3.sektori

5.6 Perhekeskustoiminta eri hallintokuntien välisenä yhteistyönä

Perhekeskus on palvelujen kokonaisuus, joka sisältää lapsille ja perheille suunnatut hyvinvointia ja terveyttä edistävät, kasvua ja kehitystä edistävät sekä varhaisen tuen ja hoidon palvelut. Perhekeskus yhteen sovittaa kuntien ja kuntayhtymien sekä järjestöjen ja seurakuntien palveluita ja toimintaa. Perhekeskustoimintamallin tavoitteena on palveluiden yhteen sovittaminen niin, että eri alojen työntekijät tukevat toisiaan. Tästä seurauksena on molemminpuolisen osaamisen lisääntyminen ja vahvistuminen, sekä ennen kaikkea paremmat, lapsi- ja perhelähtöiset palvelut.

Tavoite: aloitetaan perhekeskustoiminta suunnitelmakauden aikana yhteisenä työnä hallintokuntien kanssa

Vastuutaho: kaikki hallintokunnat, terveydenhuolto ja 3.sektori

5.7 Varhaisen tuen palveluiden vakiinnuttaminen ja kehittäminen

Varhaisen tuen toimintamallien vakiinnuttamista ja kehittämistä jatketaan edelleen. Varhaisen tuen palveluista on tehty mallinnusta ja perheille on tarjolla perhetyötä ja lapsiperheiden kotipalvelua, ryhmätoimintaa, vertaistukea, perhepysäkkitoimintaa ja yksilöllistä tukea ja ohjausta.

Tavoite:

1. ryhmätoimintaa lisätään ja kehitetään yhteistyössä perhetyön, varhaiskasvatuksen, koulujen, kirjaston ja 3.sektorin kanssa
2. varhaisen tuen palveluiden vakiinnuttaminen varhaiskasvatuksen, perhetyön ja lapsiperheiden kotipalvelun ja neuvolan kanssa

Vastuutaho:

1. perusturva, sivistystoimi, ja 3.sektori
2. varhaiskasvatus, perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu ja neuvola

5.8 Nuorten päihdekokeiluihin liittyvä varhainen puuttuminen ja ehkäisevään päihdetyöhön panostaminen

Tavoite: päihdekokeiluihin liittyvää varhaista puuttumista lisätään kouluttamalla Valomerkki-menetelmää ja Omin Jaloin-menetelmää nuorten kanssa työskenteleville. Ehkäisevään päihdetyöhön panostetaan työryhmän nimeämisellä ja vastuuttamisella vuosikellon mukaiseen ehkäisevään päihdetyöhön.

Vastuutaho: nuorisotoimi, koulut, lastensuojelu, kuraattorit ja ehkäisevä päihdetyöryhmä

6 Seuranta ja arviointi

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa tarkistetaan vähintään valtuustokausittain. Suunnitelman arviointia ja toteutumista seurataan vuosittain hyvinvointityöryhmässä.